

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 544. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm15001/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Ejendommeligheder, ikke Spørgsmaalet, om alle Landets Indbyggere vil tage Del deri. — for det har de aldrig gjort, end ikke i Danmark, og det maa naturligvis blive mindre Tilfældet, jo mere Hjørtet i Folke-Alderdommen naturlig kølnes, jo klogere Egenkjerligheden bliver [paa] sig selv, og i Danmark: jo længer man vil indbilde sig, det er Dannelse at aflægge det naturlige og efterligne det fremmede, det være nu jødisk, grækisk og latinsk eller tysk og fransk og engelsk; — men det er kun Spørgsmaalet: om Folkelivet har været ægte nok til at gennemgaa Middelalderens Skærsild og bestaa Nyaarstidens Vandprøve, og om der endnu er en Folke-Kjerne, som det kan tiltale og finde Gjenklang hos. Thi da har det saa at sige vundet Udødelighed, da opstaaer det forklaret, kan ikke længer skades med jordiske Vaaben, og forplanter sig med Folket, uddør kun med det.

Og er det kun saa, da burde de mageløse klarejede Engelskmænd assurere det danske Folkeliv for en af tusende; thi ser vi paa Skjaldskabet i det sidste halve Aarhundrede, fra Thaarups Høstgilde til Ingemanns Holger Danske, da er aabenbar det patriotiske, det naturlige og baade kongelige og folkelige saa herskende, at i den Henseende taaler intet Folks Høstmuse at sammenlignes med den danske. Og skjønt det er sandt, at al denne Sang synes at have udrettet lidet eller intet til at vække og nære Folkelivet hos os, saa beviser den dog lige fuldt, at det fandtes og findes; thi kun hvad der lever i os, kan vi udtrykke naturlig og udsynges liflig, og Danmarks Skjalde udsprang dog vel ikke med Folkelivet i sig mellem to Flintestene, de udsprang dog vel af Folket, de forudsætte, og de saa' dog vel adspredt i Folket, hvad der samlede sig hos dem og sprængte Karret som den ny Vin; og skjønt de naturligvis ikke med deres Pennen kunde forplante Livet, saa kunde deres Bøger jo dog ikke heller blevet bekjendte og berømte i Landet, dersom ikke mange, om end mere og mindre, havde taget Del i Livet, Sangen gjaldt; og hvilken Gjenklang disse Skjaldes levende Ord vilde fundet hos Folket, naar det havde naat dets Øren, derom kan der ikke være noget mere umistænkeligt Vidnesbyrd end de ny Viser fra «Kong Kristian stod ved højen Mast» og «Nys fyldte skjon Sirid sit attende Aar» til «Vi alle dig elske, livsalige Fred» og «Bag grønklædte Bakke der ligger et Hus» og «Danevang ved grønne Brød», og selv den gamle, døde, begravne, men igjen opstandne

«Danmark, dejligst Vang og Vænge, lukt med Bølgen blaa». Og dette var Tilfældet, m. H., uagtet ingen af vore navnkundige Skjalde var, saa vidt jeg véd, rigtig bøndefødt, uagtet Thomas Thaarup var en Kjøbenhavner, og vor uden al Sammenligning største Skjald, Adam Øhlenschläger, ikke længer fra at være det samme, end Vesterbro er fra os; saa de landligste Musor, der endnu har sunget, var fra Landsby-Prestegaarde, fødte saa at sige med Penne bag Øret; saa alle Marker maatte slaa fejl, om ikke Danmark uden al Sammenligning var det rigeste Land under Solen paa Folkeliv, men naturligvis hverken det tyske, franske, engelske eller — for at nævne en Uting — det latinske, men det danske: det historisk-idylliske Folkeliv, der ikke spørger om, hvad man vil ansæ det for eller kalde det, da det aldrig kan ses saa meget over Skuldrene eller gives saa slemme Øgenavne, at det jo er dejligt, yndigt og — hvad der er om ikke Hovedsagen, saa dog Hjertesagen — sødt fornøjeligt.

Vilde man kun efterspørge, hvilke Sangere det var, der i det sidste Aarhundrede fødtes i London og Paris, eller selv i Wien og Berlin, og sammenligne dem med Thaarup og Øhlenschläger, da maatte man jo dog storlig forbavses over saadan en poetisk Fylde og folkelig Rigdom i en Hovedstad og kunde umulig noget Øjeblik tvivle om, at i et saa lykkeligt Land forestaar der Folkelivet en mægeles Glans og Sammensmeltning med den højeste menneskelige Dannelse, naar Bonden kommer oven paa Herremanden. Og for at omtale det Kæmpeskridt, som gjordes dertil i Danmark, da Russerne trak sammen om Oczakov, og Gustav rustede sig for at gaa til Petersborg, — derfor var det egentlig, jeg bestemte en egen Forelæsning til Danmarks Betragtning i Indtogsdagene.

Men paa Overgangen maa jeg dog endnu bemærke, at vor Hovedstads udmærket dejlige Belliggenhed, skjønt den umulig kunde gjøre [alt], dog aabenbar har bidraget og vil fremdeles bidrage til Folkelivets Vedligeholdelse paa dets farligste Provesten. Baade stor og smuk og immer ny maa nemlig den Natur være, som sejerlig skal kunne træde i Kamp med en Hovedstads smagfuldt skjulte og udpyntede Unatur og endnu mere den kunstige Væv af Naturens livlige Skygger, der synes baade yndigere og rigere end Naturen selv; kun hvor Havet formæler sig med Bøgeskoven, og Skibene, som bringe nyt og besjæle Virksomheden, tillige oplive og forvandle Udsigterne, kun

